

AUTOGAMINTOJŲ IR IMPORTUOTOJŲ ASOCIACIJA

2017m. švietimo programa

Alyvų atliekų tvarkymui

Apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo organizavimo veiklos planas, finansavimo schema ir švietimo programa yra laikoma Autogamintojų ir importuotojų asociacijos nuosavybe, todėl jos kopijavimas ir teikimas tretiesiems asmenims be Autogamintojų ir importuotojų asociacijos, išskyrus LR teisės aktuose numatytas išimtis, draudžiamas

I. Aprašomoji dalis

Alyvos atliekos – vienas iš atliekų, kurios turi būti tvarkomos įgyvendinant gamintojo atsakomybės principą, srautų.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis 2014 metais ataskaitas pateikė 194 alyvos gamintojai ir importuotojai, kurie ataskaitose nurodė kad išleido į vidaus rinką 22955 alyvų. Aplinkos apsaugos agentūra taip pat skelbia, kad pagal atliekų tvarkymo apskaitos duomenis tais pačiais metais buvo surinkta 4372 tonos alyvos atliekų, panaudota (įskaitant panaudojimą kitose valstybėse) 3832 tonos alyvos atliekų, kas sudaro 16,7 procento nuo vidaus rinkai pateiktų alyvų kiekio.

Pagrindinė alyvos atliekų tvarkymo problema – nelegalus šių atliekų deginimas įrenginiuose, kurie neatitinka pavojingų atliekų deginimo reikalavimų. Yra kelios pagrindinės priežastys, dėl kurių susidarė tokia situacija:

- Nuo 2013 metų alyvos gamintojams ir importuotojams nebuvo nustatyta aiški alyvos atliekų tvarkymo užduotis. 2014 metais patvirtintame Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane alyvos atliekų tvarkymo užduotys (galiojusios iki 2012 metų) pakeistos rodikliais, nurodančiais, koku efektyvumu turėtų veikti alyvos atliekų surinkimo ir tinkamo tvarkymo sistema. Aiškių užduočių gamintojams ir importuotojams nebuvimas yra viena iš priežasčių, dėl kurių alyvos gamintojai ir importuotojai netinkamai vykdo visus jiems Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytas pareigas ir nepakankamai dalyvauja gamintojo atsakomybės principo įgyvendinime;
- Kelis pastaruosius metus alyvos atliekos turi teigiamą vertę rinkoje, tačiau palyginus su kitomis kuro rūšimis ši kaina yra mažesnė. Dėl šios priežasties ir dėl to kad visuomenė nėra pakankamai informuojama apie netinkamo alyvos atliekų deginimo poveikį žmonių sveikatai ir palinkai didelė dalis alyvos atliekų naudojama kaip kuras ir sudeginama tokių atliekų deginimu nepritaikytose įrenginiuose (dažniausiai – buitiniuose šildymo prietaisuose), neatitinkančiose pavojingų atliekų deginimui nustatytų aplinkosauginių reikalavimų;
- Lietuvoje nėra sukurta centralizuota alyvos atliekų surinkimo iš didžiausių šių atliekų turėtojų - transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių sistema, todėl ne visos šios įmonės tinkamai vykdo Atliekų tvarkymo įstatymo 348 straipsnyje nustatytas pareigas ir reikalavimus;
- Alyvos atliekų platintojai neturėdami pakankamai žinių nesuteikia alyvos naudotojams pakankamai informacijos apie netinkamo alyvos atliekų tvarkymo žalą žmonių sveikatai ir aplinkai, neturėdami informacijos apie alyvos atliekų surinkimo sistemas platintojai negali pateikti alyvų naudotojams informacijos apie vietas, kur alyvos atliekas galima priduoti neatlygintinai;
- Alyvos atliekų turėtojų (fizinių ir juridinių asmenų) nepakankamos žinios apie netinkamo alyvos atliekų tvarkymo padarinius aplinkai ir žmonių sveikatai bei apie tai kas ir koku būdu gali tinkamai sutvarkyti alyvos atliekas. Tai sąlygoja, kad eksploatuoti netinkamos transporto priemonės arba perduodamos nelegaliai jų tvarkymo paslaugas teikiantiems subjektams arba jais atsikartoma išmetant į gamtą.

II. Prioritetinės švietimo programos kryptys, tikslai, uždaviniai

Įgyvendinant 2017 m. švietimo programą jai bus skiriama ne mažiau kaip 3% Asociacijos gautų pajamų.

Atsižvelgiant į tai nustatomos šios pagrindinės 2017m. Asociacijos kryptys:

- o Alyvos gamintojų ir importuotojų švietimas
- o Alyvos platintojų švietimas
- o Alyvos vartotojų švietimas

Įgyvendinant švietimo programą 2017m. bus siekiama šių tikslų ir uždavinių:

1. Asociacijos žinomumo sukūrimas ir didinimas bei naujų narių pritraukimas:
 - o Naujų narių pritraukimas;
 - o Alyvos gamintojų ir importuotojų informavimas apie alyvos jiems nustatytas pareigas bei dalyvavimo Asociacijoje galimybes;
 - o Santykių su valstybinėmis institucijomis ir kitom organizacijomis vystymas.
2. Įvairių tikslinių grupių informavimas apie Asociacijos kuriamą alyvos atliekų tvarkymo sistemą, siekiant informuoti atliekų tvarkytojus ir transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančias įmones apie bendradarbiavimo galimybes ir atliekų turėtojus apie galimybes tinkamai atsikratyti alyvos atliekomis
 - o Informuoti alyvos atliekų surinkėjus ir naudotojus bei įmones išvežančias (eksportuojančias) alyvos atliekas apie Asociacijos kuriamą alyvos atliekų tvarkymo sistemą ir galimybes bendradarbiauti kuriant sistemą;
 - o Informuoti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančias įmones apie Asociacijos kuriamą alyvos atliekų tvarkymo sistemą ir galimybes bendradarbiauti kuriant sistemą;
 - o Informuoti alyvos atliekų turėtojus (fizinius ir juridinius asmenis) apie Asociacijos kuriamą alyvos atliekų tvarkymo sistemą ir galimybes atsikratyti alyvos atliekomis šioje sistemoje.
3. Įvairių suinteresuotų grupių informavimas (atliekų turėtojų ir alyvų platintojų) bei bendradarbiavimas su atsakingomis institucijomis, siekiant padidinti teisėtai surenkamų ir sutvarkomų alyvos atliekų kiekį ir sumažinti nelegalų alyvos atliekų tvarkymą
 - o Šviesti visuomenę (gyventojus ir verslą) apie tai kokį neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai sukelia netinkamas alyvos atliekų tvarkymas;
 - o Informuoti alyvos platintojus apie tai kokį neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai sukelia netinkamas alyvos atliekų tvarkymas bei apie tinkamo alyvos atliekų tvarkymo galimybes, siekiant užtikrinti kad alyvos turėtojams alyvos platinimo vietose būtų teikiama kuo aiškesnė informacija;
 - o Skatinti alyvos vartotojus (gyventojus, įmones) tinkamai atsikratyti alyvos atliekomis;
 - o Teikti informaciją valstybės institucijoms ir bendradarbiauti su jomis siekiant sumažinti nelegaliai tvarkomų alyvos atliekų kiekius.

III. Švietimo programos veiksmų planas

Planuojama 2017 m. švietimo programa parengta vadovaujantis Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašu bei atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006m. sausio 30d. įsakymo Nr. D1-57 "Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo".

Šviesdami ir informuodami gaminių vartotojus, gaminių atliekų turėtojus, Asociacija įgyvendindama aukščiau suformuluotus uždavinius ir siekdama iškeltų tikslų, atsižvelgdama į nustatytas pagrindines kryptis teiks suinteresuotoms grupėms informaciją apie:

- alyvos atliekų tvarkymo žalą visuomenės sveikatai ir aplinkai;
- reikalavimus alyvos atliekų tvarkymui
- alyvos atliekų surinkimo vietas, nurodant sąrašą vietų, kuriose vartotojai turi galimybę priduoti alyvos atliekas;
- Asociacijos kuriamą alyvos atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemą ir galimybes ja naudotis;
- atliekų turėtojų, atliekų tvarkytojų, gamintojų ir importuotojų, platintojų atsakingų institucijų atstovų vaidmenį tinkamą alyvos atliekų sutvarkymą.

1 lentelėje pateikiama Veiksmų programa, kurioje aprašytos Švietimo programos įgyvendinimo priemonės, tikslinės grupės, tikslas ir apimtis (skaitinė reikšmė kiekvienam ketvirčiui atskirai), finansavimo šaltinis ir lėšų suma, planuojama kiekvienai priemonei įgyvendinti. Veiksmų programoje numatytos ne mažiau kaip 2 tęstinės priemonės vykdomos nuolat Švietimo programos galiojimo metu ir 4 netęstinės priemonės, vykdomos ne rečiau kaip kartą per einamųjų metų ketvirtį Švietimo programos galiojimo metu.

Lentelė 1. Švietimo programos veiksmų planas 2017 metais

Eil. Nr	Tiksl. grupė	Priemonė	Tikslas	Apimtis, 2017 m.					Prelimi nari suma, Eur (be PVM)*	Finansavimo šaltinis
				I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	Viso 2017 m.		
1.	Gamin tojai ir import uotojai	Informacijo s skelbimas asociacijos internetinia me puslapyje. (Tęstinė priemonė)	Teikti aktualią informaciją Asociacijos internetiniame tinklapyje, informuojant gamintojus ir importuotojus apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR	1	1	1	1	Nuol at	≥50	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)

			atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose LR teisės aktuose, susijusiuose su aplinkos apsauga.							
2.	Platintojai	Informacijos skelbimas asociacijos internetiniame puslapyje. <i>(Tęstinė priemonė)</i>	Teikti aktualią informaciją Asociacijos internetiniame tinklapyje, informuojant platintojus apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose LR teisės aktuose, susijusiuose su aplinkos apsauga.	1	1	1	1	Nuolat	≥50	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)
3.	Vartotojai	Informacijos skelbimas asociacijos internetiniame puslapyje. <i>(Tęstinė priemonė)</i>	Teikti aktualią informaciją Asociacijos internetiniame tinklapyje, informuojant vartotojus apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose LR teisės aktuose, susijusiuose su aplinkos apsauga.	1	1	1	1	Nuolat	≥50	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)
4.	Vartotojai	Alyvų platintojams teikti informacinę medžiagą <i>(Tęstinė priemonė)</i>	Platinimo vietose ir (ar) platintojų interneto svetainėje informuoti visuomenę apie alyvų atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir (ar) nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekų pridavimo galimybes	1	1	1	1	Nuolat	≥50	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)
5.	Vartotojai	Teikti informaciją TV ir (ar) radijo	Informuoti vartotojus apie alyvų atliekų atskiro surinkimo būtinumą bei naudą ir	≥3	≥3	≥3	≥3	≥12	≥500	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis

		laidose ir (ar) spaudoje ir (ar) internete (netęstinė priemonė)	(ar) esančias alyvų atliekų surinkimo sistemas, žalingą jų poveikį aplinkai bei žmonių sveikatai, ir (ar) teikti kitą informaciją							švietimo programos įgyvendinimui)
6.	Vartotojai	Teikti informaciją apie atliekų surinkimo akcijas (netęstinė priemonė)	Informuoti vartotojus apie alyvų atliekų atskiro surinkimo akcijas	≥1	≥1	≥1	≥1	≥4	50	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)
7.	Platintojai	Organizuoti seminarus autoservisams (netęstinė priemonė)	Informuoti transporto priemonių techninę priežiūrą ir remontą vykdančius asmenis apie jiems nustatytus aplinkosauginius reikalavimus, esančias alyvų atliekų surinkimo sistemas ir galimybe jomis naudotis bei pateikti kitą informaciją	0	0	0	≥1	≥1	50	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)
8.	Gamintojai ir importuotojai	Organizuoti seminarus (netęstinė priemonė)	Supažindinti gamintojus ir importuotojus su jų teisėmis ir pareigomis, numatytomis Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose alyvų atliekų tvarkymą ir (ar) Organizacijos veikla, ir (ar) teikti kitą informaciją	0	0	0	≥1	≥1	200	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)

* - preliminarios lėšų sumos eurais skaitinė išraiška didžiąją dalimi priklauso nuo Organizacijos steigėjų, dalininkų ir pavedimo davėjų pateikto LR vidaus rinkai alyvų kiekio. bei alyvų atliekų tvarkytojų nustatytų kainų už alyvų atliekų sutvarkymą, todėl jis gali keistis.

Programoje numatytų priemonių įgyvendinimo apimtis gali keistis, tiek didėti, tiek mažėti, taip pat gali keistis priemonių įgyvendinimas ketvirčiais. Taip pat gali būti įgyvendinamos ir kitos programoje nenumatytos priemonės.